

Martinus

A Szombathelyi Egyházmegye havilapja

XVII. ÉVFOLYAM 4. SZÁM

2024. ÁPRILIS

ÁRA: 300 FT

www.martinus.hu

**KRISZTUS FELTÁMADT!
ALLELUJA!**

Húsvéti üzenet - A szíveddel nézz!

Egy hatalmas munkát végző, nagyhatású hittérítő súlyos beteg lett, az izmai kezdtek elhalni, elsorvadni. Végül már csak egy-két ujját tudta megmozdítani. Mégsem vesztette el a bátorságát és a derűjét. Megfogalmazott magának négy szabályt, amit minden körülmény között be fog tartani:

1. Soha ne panaszkodj!
2. Az otthonodat mindig őrizd meg ragyogónak, derűsnek!
3. Minden nap köszönd meg az életed áldásait, kincseit!
4. Próbáld jót kihozni ebből a rettenetes betegségből is!

Másképp látott mindent. A szívével látott. Látta a fényt a sötét-ségben, a szenvedés éjszakájában is.

Húsvét erre hív mindannyiunkat. Ne csak a felszínt lásd, hanem nézz mélyebbre, láss a szíveddel! Lásd meg azt is, ami nem mérhető, nem megszámolható. A Mozart Requiem szépsége nem mérhető, nem bizonyítható, nem megfogható, mégis létezik. A szeretet nem kimutatható egy ember vérében, nem mérhető, nem megfogható, mégis valóság: a leghatalmasabb erő, amely irányítja a világot, és az emberek életét.

Ha valakinek a szemüvege sötét, piszkos, akkor szürkének látja az egész világot. Milyen szemüveggel nézünk? Csak a felszínt, a rosszat látjuk, a háborút, a vallástalanodást, a széteső házasságok okozta rengeteg szenvedést, a klímakatasztrófa egyre fenyegetőbb rémét, a dúsgazdagok telhetetlenségét? Vagy meglátjuk azt is, hogy felkelt a Nap, hogy az Isten alkotta világ gyönyörű, hogy mennyi jóság is rejtőzik az emberi szívekben, hogy Magyarországon az emberek jóval több, mint 80 %-a

mégiscsak megkeresztelteti a gyermekeit, és egyházi temetést kér a szerettei számára, hogy annyian próbálnak segíteni a szegényen, véget vetni a háborúnak, megteremteni egy igazságosabb és békésebb világot? A Húsvét fényét János apostol látta meg, mert a szívével látott. „Látta és hitt” –mondja az evangélium. A „szeretett tanítvány” látta meg először a Húsvét fényét, mert a szívével nézett.

Egy hatgyermekes feleség szinte teljesen elveszítette a szerelmét, vonzódását a férje iránt. A férje az utóbbi években szinte soha nem volt kedves hozzá, nem szánt rá időt, mintha menekült volna otthonról, minden családi ügyet elfelejtett, nem volt fontos a számára. A házasságuk teljesen elhidegült, megfagyott. Az után egyszer a feleség rádöbent, hogy mindez őrajta is múlt. Ő sem volt kedves a férjéhez szinte soha, nem ölelte meg, nem dicsérte, nem köszönt meg semmit. Elkezdte megtenni ezeket a dolgokat. A férfi egy-két nap után nagyon vidám lett, nyitottabb, figyelmesebb. Egy-két hét után a feleség rájött, hogy a férje egészen jóra való és értékes ember, rengeteget dolgozik a családjáért, otthon is sokat segít, nyugodt és békességre törekvő. Hirtelen teljesen más szemmel nézte őt, a szeretet szemeivel.

Azt kívánom az idei Húsvétra minden kedves olvasónak, hogy a szívével lássunk. Lássuk meg azt is, ami nem kézzel fogható. Lássuk meg a titokzatosan a világban rejtőző, jelen levő, mindent átható Isteni Életet, amely győz a halál és a bűn sötétsége fölött.

Dr. Székely János, megyéspüspök

A gyógyító, szerető Istenhez vezetni az embereket

A Szombathelyi Egyházmegye ettől az évtől két szociális intézmény működtetését vette át Vas vármegyében. Ennek apropóján beszélgettünk dr. Marx Gyulánéval, az Egyházmegyei Idősothonok referensével az egyházmegye szociális koncepciójáról, a beteg és idős emberek felé végzett missziós küldetéséről.

Január 1-jétől a szombathelyi Ezüsthíd Integrált Szociális Intézményt és a táplánszentkereszti Ezüstplatan Integrált Szociális Intézményt a Szombathelyi Egyházmegye működteti tovább. Ez egy hosszú távú szociális terv része. Miről szól ez a koncepció?

„Az Egyház mindig fontosnak tartotta az emberi személy méltóságát, az emberi élet és egészség védelmét. Küldetésében kiemelt figyelmet fordít a szegény, sebezhető, beteg és idős emberek gondozására. Ebből a küldetésből fakadóan szükségét érzem, hogy a Szombathelyi Egyházmegye területén közreműködjünk a szociális ellátásban.” Ezt a mondatot Székely János megyéspüspök mondta, amikor a szociális koncepciót megalkottuk 2019-ben. A koncepció bizonyos elemei változtak azóta, de a lényeg ugyanaz: az elesett, betegséggel, idős korral, demenciával, fogyatékkal küzdő emberek mellé állni, támogatni, ápolni, gondozni őket a mindennapokban. A koncepcióban szerepel tehát az idősellátásban való részvétel, gyakorlatilag az ellátásnak szinte minden területén – az alapellátásoktól a szakosított ellátásokig. Hosszú távon az ellátórendszer megjelenjen az egyházmegye több városában, lefedve az egyházmegye területét. Hospice ház építését Zalaegerszezen tervezzük, de az egész régióban hiánypótló szerepe lesz.

A folyamatnak még az elején vagyunk. Szombathely városában és Zalaegerszezen van az egyházmegyének szakosított ellátást nyújtó intézménye. Alapellátás jelenleg Szombathelyen és Táplánszentkereszten kapcsolódik az ott kialakított támogatott lakhatást biztosító intézményekhez, illetve az egyházmegyei Karitás által a megye több területén működik elsősorban pszichiátriai betegeket ellátó alapellátási intézmény. Családokat segítő szolgálat szintén Szombathely városában érhető el.

Az újonnan átvett intézmények alapellátási szolgáltatásait szeretnénk további tartalommal megtölteni és az ellátást szélesíteni.

Új terület, hogy bölcsőde épül, és nevelőszülői hálózat szerveződik Szombathelyen. Erről a két területről még konkrétumokat nem szeretnék mondani, ha közelebb leszünk a működés megindításához, részletesen szerepelni fog a hírekben. Az eredeti tervben még nem szerepelt, időközben vált lehetővé az indításuk, de mivel a szociális ellátórendszerhez is kapcsolódnak, megemlítem őket.

Székel János megyéspüspök kiemelte az intézmények megáldásán, hogy az idősekről, elesettekről, rászorulókról való gondoskodás missziós küldetés is az Egyház részéről. Ugyanakkor számos egészségügyi, jogszabályi és egyéb elvárásoknak is meg kell felelni. A sok szempont hogyan fér meg egymás mellett a napi működésben?

Ha mindenki komolyan venné a krisztusi tanítást, talán nem is lenne szükség az állami törvényekre. A jogszabályok elsődleges feladata ugyanis, hogy meghatározzák az ellátások szakmai tartalmát és a szolgáltatások formáit, működési feltételeit.

Egyszer egy minőségbiztosítási szakember mesélte egy szerzetesrend által működtetett szociális szolgáltatásról, hogy a papírmunkától eltekintve nem volt feladatuk, amikor a minőségirányításról akartak hivatalos tanúsítványt kiadni nekik. Azt tették magas minőségben, amit szeretettel tenni lehet az idős, elesett emberek gondozása területén. Odafigyeltek mindenre.

Mindezt azért mondtam el, hogy jelezzem: jó esetben az Egyház által nyújtott missziós küldetés és gondoskodás törvények nélkül is nyújtaná, amit azok előírnak. Persze az élet ennyire nem szép és egyszerű, jó, hogy vannak előírások. És persze vannak olyanok is, amelyek értelmetlennek tűnnek – de nem azért, mert az Egyház esetleg mást vár el.

Az egyházi fenntartás miben tud többet, jobbat, mást adni, mint az állami, önkormányzati irányítás?

Megkérdeztem az újonnan átvett intézményeket, hogy mit várnak a fenntartóváltozástól. Kiemelném a válaszaikból, hogy szakmai tudásuknak, munkájuknak új értelmet ad az egyházi fenntartás; az egyház által képviselt értékek harmóniában vannak azzal, ahogyan a rájuk bízott, elesett embereket gondozni szeretnék. Remélik, hogy a szeretet és bizalom légköre a dolgozók közötti kapcsolatokban is megjelenik az egyház tanításának életre váltásával. A lakók egy része vallásos volt, örülnek, hogy a lakók, ellátottak számára fontos támaszt jelentő hit most nagyobb hangsúlyt fog kapni. Nagy örömmel vették azt a bizalmi légkört, amiben a közös munka elindult. Óriási lehetőségként élik meg, hogy önálló intézményként működhetnek, szeretnék ezt a magasabb minőségi munka kialakítására, dolgozók, lakóik elégedettségének, megfelelő élet- és munkakörülményeinek kialakítására felhasználni. Jó kapcsolatrendszert remélnék kialakítani számos más intézménnyel.

Úgy érzem, a fenti várákozások megfelelnek annak, amit közös munkánkban szeretnénk elérni. A szigorú központosításhoz képest az önállóság szabadabb légkört, fokozott motiváltságot teremt. A szakma sajátja, hogy örülnek az elesettek iránt empátiát, szeretetet mutató, a dolgozókat is támogató fenntartói hozzáállásnak. A tizparancsolat, vagy a nyolc boldogság tanítása nem áll messze a szociális ellátó rendszer küldetésétől.

Hívó emberként és immár több mint 20 éve egyházi intézmény vezetésében szerzett tapasztalataim alapján én a lakók üdvösségéért érzett felelősséget is hozzáteszem. Számomra emiatt is nagyon fontos, hogy az egyház mögöttem áll ebben a munkában.

Úgy érzem, az idősek otthona egy nagy lehetőség az ott lakók számára, hogy találkozzanak az egyház szolgálata által megjelenített krisztusi szeretettel és magával Jézussal.

Ezért fontosak a napi igeliturgiák, szentmisék, szentségimádások, beszélgetések Istenről. Talán utolsó lehetőség a megtérésre, a megbékélésre. Lakóink nehéz történelmi időszakokat éltek meg, számtalan sebet hordoznak. Fontosnak tartom, hogy a remény és a támogatás, amit nyújtani szeretnénk számukra az utolsó pillanatig, az a hit reménye is legyen. Több lakónk talált rá újra Istenre hosszú távollét után. Emlékszem egy hajléktalanságból hozzánk került, súlyos betegen befogadott lakónkra, akivel sokat beszélgettem a mennyországról és Istenről a halála előtt és láttam, ahogyan ez békét hozott a szívébe. A mi missziós tevékenységünk a gyógyító, szerető Istenhez vezetni a lakóinkat.

Több mint 20 éve dolgozik idősellátásban, bár orvosi egyetemet végzett. Miért kanyarodott erre a pályafutása és mi tartotta itt?

Eredetileg nem erre a pályára készültem. Az orvosi egyetem után a szemészetet választottam, mert azt reméltem, hogy így a családom számára is jelen tudok lenni. Nem így történt. Férjem is orvos, és igen hamar rájöttünk, hogy a gyermekekre vigyázó nagyszülők többet látják a gyerekeinket és minket, mint mi a két apróságot vagy egymást. Így én otthon maradtam a következő gyermek születése után. Mivel alapállásunk volt, hogy elfogadjuk Isten ajándékaként a gyermekeket, végül nyolc gyermekünk született és én sokáig otthon voltam velük.

Amikor a legkisebbek iskolába kerültek, felkérést kaptam a Notre Dame Női Kanonok- és Tanítórend akkori rendfőnökétől és vezetésétől, hogy a rend által fenntartott szociális intézmény irányítását vegyem át. Az idős rendi nővéreknek ez akkor már túl nagy teher volt. Mivel a gyermekeim ebbe az iskolába jártak, jó lehetőség volt újra bekapcsolódni a munkába. Egy év alatt beleszerettem. Valószínűleg ez volt az eredeti hivatásom, amihez az orvosi egyetem jó szemléletet biztosított. Valahogyan különösen is közel kerültek hozzám a demenciával küzdő idősök, és az ő gondozásuk. Ezt ma is az intézményünk egyik kiemelt feladatának tartom. Úgy érzem, ez a munka egyszerre szakma és Istennek szolgáló szeretet. A demencia olyan betegség, ami látszólag mindent elvesz apránként az embertől. A szeretetre való képesség az, ami megmarad. Erről mindig Szent Pál Szeretet himnusza jut eszembe – „A szeretet nem szűnik meg soha.” (1Kor 13,8)

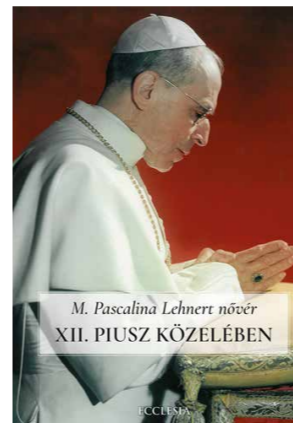
Mire van szükségük az idős embereknek, amit az idősothonok megadnak számukra?

Az idős embernek legnagyobb szüksége arra van, hogy még érezze, hogy van értelme az életének. Még hasznosnak, értelmesnek érezze a mindennapjait, legyenek szerető kapcsolatai, biztonságban legyen. A növekvő korlátok ellenére még teljes értékű személynek érezze magát. Természetesen egészségi állapottól, önellátási képességtől függően szüksége lehet segítségre, támaszra, orvosi, ápolói-gondozói, mentális támogatói segítségre. Az idősothonok akkor lépnek be az ellátásba, amikor nincs család, vagy nem tudja a család a saját súlyos sérülése nélkül a szükséges támaszt nyújtani a hozzátartozóknak. Pszichiátriai betegek vagy fogyatékkal küzdők esetében ez hasonlóan alakul.

A szakosított ellátást nyújtó, időseket ellátó intézmények sokszor már-már ápolási osztályok feladatait látják el, amikor 24 órás ápolást-gondozást igénylő betegeket gondoznak.

(Folytatás a májusi számban.)

Az Ecclesia Kiadó legújabb kiadványai, amelyek megvásárolhatóak a Martinus Kegytárgyboltban

M. Pascalina Lehnert: XII. Piusz közelében

Pascalina nővér az Ecclesia Szövetkezet által kiadott emlékiratnak nagy részét már 1959 elején, néhány hónappal XII. Piusz halála után megírta. A kötetből megismerhetjük Eugenio Pacelli személyiségét, egészen fiataloktól kezdve, és például a magyarokhoz fűződő kapcsolatát. Kiemelten foglalkozik az emlékirat a német nemzetiszocializmushoz fűződő viszonyával.

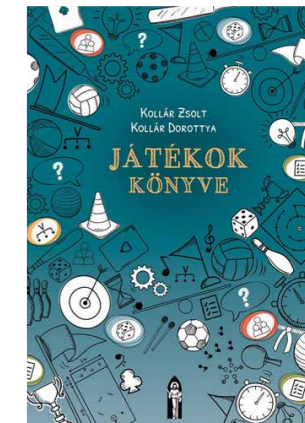

Emanuela Marinelli – Marco Fasol: Fény a sírboltból

A kiadvány a torinói lepel és az evangéliumok hitelességét vizsgálja. Röviden és tömören foglalják össze a szerzők a történet-tudományok eredményeit. A legújabb kutatások a lepel hitelessége felé irányítanak bennünket, amelyről ma már határozottan elmondható, hogy a kereszténység legértékesebb ereklyéje.

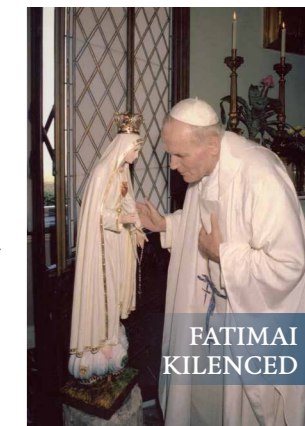
Kollár Zsolt – Kollár Dorottya: Játékok könyve

A kiadvány hiánypótló mindazoknak, akik egy jól strukturált, áttekinthető és színes játékgyűjteményt szeretnének könyvespolcukra. Az összeállítás számos közismert, hagyományos közösségi csoportos játékot, valamint népi játékot tartalmaz. Elsősorban olyan játékok gyűjteménye, amelyek kevés eszközt igényelnek, nincsenek bonyolult szabályaik, így könnyen játszhatóak.

Fatimai Kilenced

Michael Hesemann könyve alapján veszi végig a jelenések történetét, kilenced formájában használható egyéni és közösségi ima alkalmakra. A könyvben megtalálhatók a pápák felajánló imádságai XII. Piusztól Ferenc pápáig. Ima és ének gyűjteménye pedig segíti azokat a közösségeket, ahol hónapról hónapra fatimai engesztelést végeznek.

Egyházmegyénk értékei - Szeptetnek, Emmausz-járás

Az Emmausz-járás tulajdonképpen a túlradó húsvéti öröm egyfajta kissé elvilágiasodott, elnépiesedett szokása, mely helyenként akár liturgikus elemekkel is gazdagodott. A Magyarországra érkező német telepések munkát megszentelni akarásával szoros összefüggésben keletkezett a szokás, hogy húsvéthoz kötődően, néhol már a nagymise után, másutt húsvéthétfőn a közösség felkerekedett s kiment a határba, sváb települések esetén a Weindorfba, azaz a pincesorra vagy szőlőhegyre. Az egyes tulajdonos családok, azaz a gazdák már várták a sokadalommal érkező papot. Ahol a tehetség – akár szellemiekben, akár tehetségben – lehetővé tette, mindenhol megáldva a pincét, a gazdát s a bort. A gazdák ezen a napon már büszkén kínálták a Heurigét, azaz a tavaszi fejtés utáni újbort, ahol lehetett, harapnivalót is adva hozzá. A közösség a pincék végigjárása és természetesen végigkóstolása után is együtt maradt egy vidám napot eltöltve a hegyen.

Ezt a szép szokást elevenítettük fel mi is Szeptetneken, ahol – a húsvéti bizonytalan időjárás miatt – Szent Orbán ünnepéhez kapcsolódóan felmegyünk a falu „hegyére”, a Vöröshegyre, s az itt tartott szabadtéri miséhez kapcsolódóan kerül sor a pincék bejárására, megáldására és természetesen annak leellenőrzésére, hogy nem csupa száraz, szikkadt pince van-e a soron. Az Emmausz-járást követően a plébánia mindenkit megvendégel egy tál meleg étellel, a gazdák pedig a szíveket fűtik a hegy levélével, ahogy az Emmausz-járást indító papi köszöntő is mondja:

Mikor Jézus föltámadott,
Emmausba látogatott
Vendégségbe.
Egy pohárral tele töltött,
Házi gazdára köszöntött
Szívességgel.

A jó példát eltanuljuk,
Nagy szívesen gyakoroljuk
Mink is itten.
A kondért csordultig töltjük,
A gazdákra köszöntjük:
Éltesse a jó Urísten!

Szöveg: Heiter Robert Gottfried szeptetneki plébános
Fotó: Szeptetneki Plébánia

Új esély - Megáldották a Magvető Tanodát Szombathelyen

Dr. Székely János megyéspüspök megáldotta Szombathelyen az egyházmegyei karitás égisze alatt működő Magvető Tanodát. Az egyházmegye új intézménye hátrányos helyzetű gyermekeket segít. Az egykori Annunciáta Rendház alagsorában működik március 1-jétől a tanoda. Az intézmény céljáról, a gyerekek segítségéről kérdeztük Virágh Enikőt, a tanoda vezetőjét.

Kikkel foglalkoznak a tanodában?

Elsősorban hátrányos helyzetű gyerekekkel foglalkozunk, kiscsoportokban. Fontos, hogy nem csak a gyerekekkel, de a szülőkkel is szoros, együttműködésen alapuló kapcsolatot alakítsunk ki, hogy tudjunk a szülőkre hatni, hogyha másként kellene nekik a gyerekekkel valamit tenni, illetve, hogy hagyják, hogy mi bátoríthassuk és biztathassuk őket. Lehetőségünk van arra is, hogy egyszemélyes foglalkozásokat szervezzünk. Így jobban tudunk a gyerekek igényeire reagálni, mint egy iskola. De nem iskola vagyunk, és nem az iskola feladatait vesszük át.

Akkor hogyan, miben segítik a gyerekeket, illetve a családokat?

A családi működésben lévő diszfunkciókra tudunk reagálni. Tehát amikor a gyereknél jelenik meg tünetként, hogy valami nem jól működik a családban, ott tudunk segíteni. De emellett segítünk, ha pl. valakinek matematikából vannak nehézségei. Az elmaradásokig szeretnénk visszanyúlni, mert ha nincsenek meg az alapok, akkor azokra a nem létező alapokra nem lehet ráépíteni. És nem biztos, hogy erre az iskolában van idő és lehetőség, Például, hogy hatodik osztályban visszamenjenek a szorzótáblaig, és azt ismétlik, ha valakinek ez nem megy jól. Vagy gyakorolják az értő olvasást, vagy bővítsék a szókincsét egy gyermeknek. Erre itt lesz lehetőség.

Ön már több tanodát is létrehozott. Mi indította arra, hogy ilyen módon segítsen a gyerekeknek, családoknak?

Pilinszky szavaival válaszolnék: – mindannyian „menthetetlenül egyedek vagyunk”. A társadalmat minősíti, hogy bánik a legeleesebb, kiszolgáltatottabb, periférián élő csoportjaival.

Egyéni szinten pedig Simone Weil szavait hoznám ide: „Hogy valakinek lelke átment-e az isteni szeretet tüzén, nem arról ismerem fel, hogyan beszél Istenről, hanem arról, hogyan beszél a földi dolgokról.” Eredetileg pedagógus vagyok, majd dolgoztam szociális területen. A tanoda pedig a kettő együtt.

Mit lát kihívásnak napjainkban a gyerekek, családok életében, amiben a tanoda többet, mást tud nekik adni, mint az iskola vagy más intézmények?

Egyéni igényekre tudunk reagálni. Mivel kiscsoportokban dolgozunk, van/lesz időnk, módunk meghallgatni a gyerekeket. Nagyon fontosnak tartom a közösséget, a közösség megtartó erejét.

A tanoda előnye, hogy kicsit nyugodtabban, kevésbé feszülten tudnak itt lenni és készülni a gyerekek?

Több tanodát is elindítottam. Igazából az első lépések voltak nehezek, hogy ki az az első egy-két gyermek, aki jön hozzánk. Aztán már ők maguk hozták a barátait. Az elmúlt 10 évben minimális volt az az idő, amit toborzásra fordítottunk. Amikor az előző tanodám által működtetett zárt facebook-csoportjába kitettem, hogy küldenének-e üzenetet a gyerekek, mert itt elindítok egy új tanodát Szombathelyen, 14 éves fiúk mondták, hogy ők jönnek Szombathelyre a tanodába. Mondtam, hogy ez nem Lenti-Szombathely, hanem a Vas vármegyei Szombathely, Lentitől 70 km-re. Azt mondták nem baj, majd a nyáron eljönnek, mert szerettek tanodába járni. A nyári programok miatt is, de azért is, mert érezték, hogy itt kapnak segítséget. Azt hiszem, ez mindent elmond.

Az iskolákban számszerűsítik a gyerekek teljesítményét, az eredményeket. Itt ez nyilván nincs, akkor hogyan, miben mérik a fejlődést?

Azzal szoktam kezdeni, hogy van két diákunk, akik Lentiből a pécsi Gandhi Gimnáziumba járnak. Most 12. évfolyamosok, ami azt jelenti, hogy nagy valószínűséggel az érettségiig eljutnak. És álszerénység lenne, ha azt mondom, hogy ez nélkülünk is megtörtént volna. De a Lenti Gimnáziumban is végeztek gyerekek. Illetve segítünk szakmai végzettséget szerezni több gyerekek is. Az egyik fiú, aki elküldte rövid üzenetét, ő megemlítette, hogy neki nagy segítség volt, hogy a különböző szakmai vizsgákra segítünk felkészülni. És volt köztük asztalos, szociális gondozó, ápoló. Megkerestük a megfelelő szakembert, hogy tudjunk a gyerekeknek segíteni.

Hány gyerekekkel foglalkoznak a Magvető Tanodában?

20 gyermekkel kezdtük meg a működést. A jogszabály alapján ez a minimum létszám. Az igények alapján elképzelhető, hogy jövőre 30 gyermekkel is foglalkozunk majd, vagy többel.

A hátrányos helyzetből való kiemelkedés legfőbb útja a tanulás, a másik fontos pillér a munka, a harmadik pedig az emberi szív. Másként alakul az ember élete, ha tanul, ha tágul a látásmódja. Nemcsak jobb állást tud elérni, hanem a szellemisége is változik, ami kihat például a családjára is. Sok gyermeknek a tanulás azonban nagy kihívás, részben azért mert otthon a családjuk ebben nem támogatja őket. A legtöbb hátrányos helyzetű gyermek az iskolát nem nagyon szereti, mert rengeteg kudarc éri őket. A tanodák azonban másként működnek: itt családias légkör uralkodik, bátorítják őket, segítik a tanulási nehézségek megoldásában, kapnak uzsonnát, szünidős programokra hívják őket. A Katolikus Egyházunk jelenleg 95 tanodát, nyitott házat működtet Magyarországon. Ebbe kapcsolódott bele a Szombathelyi Egyházmegye. A tervünk az, hogy a déli határ mentén is nyitunk hasonló intézményt.

Dr. Székely János megyéspüspök

Fontos azonban, hogy hetente minimum 4 órát kell a gyerekeknek a tanodában tölteniük. Mindenkinek lesz saját beosztása, hogy mikor jön, ami nyilván függ az órarendjüktől, az egyéb elfoglaltságaiktól.

Kik segítik a gyerekeket?

Egészen elképesztő önkéntes bázisunk van, amit korábban nem tapasztaltam. Még a megnyitón is kerestek meg és ajánlottak fel segítséget emberek. A munkatársaknak nem feltétlenül kell, hogy pedagógus végzettsége legyen, a szociális munkás, a teológus, romológus, mentálhigiénés végzettség mind megfelelő hozzá.

Akiket érdekel, akár mint segítő, akár mind család, akik a gyermekük számára segítséget kérnének, ők hol jelentkezhetnek?

Hétköznap délutánonként az Annunciáta nővérek rendházában megtalálnak minket. Vagy írhatnak egy e-mailt a karitasz.magvetotanoda@gmail.com címre.

Egyházmegyei zarándoklat Tours-ba

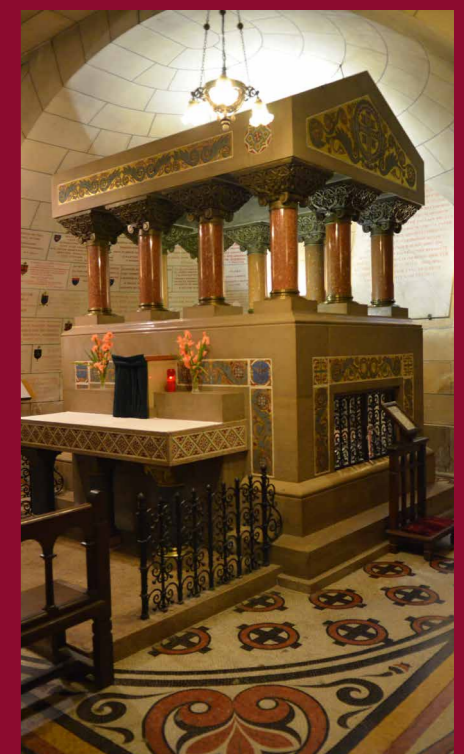
A Szombathelyi Egyházmegye a Tours-i Érsekség meghívására ZARÁNDOKLATOT HIRDET TOURS-BA 2024. november 9-14. (szombat-csütörtök) között. Lelkivezető: Dr. Székely János megyéspüspök

Tranzitszállással együtt hat nap. Utazás autóbusszal. A részletes program egyeztetés alatt áll. A tours-i program igazodik az érsekség által szervezett eseményekhez.

Várható részvételi díj félpanzióval: 290.000,- Ft
Valamint a helyszínen fizetendő belépők: kb. 60.-€

Jelentkezési határidő: április 30.
Jelentkezéskor fizetendő előleg: 50.000,- Ft.

További információ és jelentkezés:
Blaguss Utazási Iroda, Szombathely, Kőszegi utca 33.
Tel: +36 94 508 124
E-mail: brigitta.konczol@blaguss.hu
A zarándoklattal kapcsolatos információkat folyamatosan frissítjük egyházmegyéink honlapján: www.martinus.hu

„Szívből fohászokod színed előtt...” (Zsolt 118,58)

2025-ben Szentévet ünnepel az Egyház. Ferenc pápa kérésére ezt egy felkészülési év előzi meg, melynek középpontjában az imádság áll. A pápa szerint újra fel kell fedeznünk az imádság értékét és szükségességét – személyes szinten, az Egyház és a világ életében. Pongrácz Benedek diakónusunk segítségével havilapunk olvasóit elkísérjük ezen az úton.

Folytatva Szerafim atya tanácsait az imádság belső körülményeiről, egyre mélyebb szinten kapcsolódhatunk Istenhez. A misztikusokhoz hasonlóan ezek a tapasztalatok képesek az életünket gyökerestül felforgatni, egyfajta szomjúságot hozhatnak életünkbe, amelyet csillapítani csak az „örök életre szökellő vízforrás” (vö. Jn 4,14) képes. Folytassuk utunkat az imaélet mélysége felé Szerafim atya további gondolataival.

Negyedik tanács: elmélkedj úgy, mint egy madár. Ahogy a galambok turbékolnak, a különböző énekesmadarak ugyanazon a dallamon énekelnek, dicsőítik a teremtő Isten nagyságát és fenségét. Örömmel tölt el minket ez a hang, mert sokszor feltételezi a csendet, a természet közelségét, a kiszakadást. Ahogy énekükkel kommunikálnak egymás között a madarak, vagy ahogy turbékolnak egymásnak a galambok, hasonló módon kell nekünk is megszólítanunk Istent. Amikor elmélkedünk, segíthet számunkra Isten nevének folyamatos megszólítása, vagy az Uram irgalmazz! szavak folyamatos ismétlése. Odafigyelve légzésünkre, hasonló ritmusban ismételve ezeket a szavakat, szívünk belép a béke terébe. Szívünk megnyugszik, megtisztul a kétes gondolatoktól, és abban a békében találja magát, ahol Isten lakozik.

Ötödik intelem: elmélkedj úgy, mint Ábrahám. Ábrahám, aki elhagyta hazáját, sokáig utód nélkül volt, mintha a szeretet hiányzott volna az életéből. De ő meghallotta Isten szavát, válaszolt személyes meghívására, vendégszeretettel szolgált, majd a legfontosabbat áldozta volna neki, amihez csak ragaszkodott: saját fiát, Izsákot. Amikor Ábrahám felment Morija hegyére, csak a fiára, a „sajátjára” gondolt. Amikor eljött onnan, akkor már csak Istenre.

Ábrahám folyamatosan ezt mondta fiának, Izsáknak: „Isten majd gondoskodik...” (vö. Ter 22,8). Nekünk is ezzel a bizalommal kell belépünk az imádságba. Ez a bizalom segíti fenntartani a kapcsolatot az isteni jelenléttel. Ha úgy elmélkedünk, mint Ábrahám, akkor szívünkben és bensőnkben igazán kapcsolatba léphetünk Istennel. Erről szól az imádság, hogy valóban belépünk Isten jelenlétebe, kapcsolódunk hozzá, azzal a valósággal, ami mi vagyunk. Minden kérdésünkkel, gyengeségünkkel, az életben tapasztalt dolgokkal, személyünkhöz kapcsolódó ragaszkodásainkkal.

Légy olyan, mint a hegy, amely jelen tud lenni az Örökkévaló előtt. Légy olyan, mint a pipacs, amely irányultságot fejez ki az életet adó Nap felé. Légy olyan, mint a tenger, amely hullámzik a felszínén, de valójában nyugodt a legmélyén. Légy olyan, mint egy madár, amely ugyanazzal a dallammal hívja társát. Légy olyan, mint Ábrahám, aki a legnagyobb bizalommal fordult ragaszkodásaival együtt Isten felé, és nagy jutalmat kapott.

Amire Szent Szerafim tanácsai tanítanak bennünket, az az átváltozás. Mintha egy kőfaragó mester a vésőjével és kalapácsával kívülről befelé haladva változtatja át a gránittömböt egy csodálatos alkotássá. Amikor megejteti az első vágást a kőn, azt már nem lehet visszacsinálni. Ami egykor egy alaktalan gránittömb volt, vágásról vágásra, vésésről vésésre hosszú átváltozáson megy keresztül, és soha nem lesz ugyanaz. Így hat életünkre is a belső imában megtapasztalt istentapasztalat. Isten, mint kőfaragó, a Vele való találkozások által formál minket. Már az első mozdulata után nem leszünk ugyanazok, hanem elindulunk az imádság formáló ösvényén.

Amikor elmélkedünk, segíthet számunkra Isten nevének folyamatos megszólítása, vagy az Uram irgalmazz! szavak folyamatos ismétlése.

Egy korszakos zseni – 300 éve született Franz Anton Maulbertsch festőművész

Egyházmegyénkben a Székesegyházban, és a Püspöki Palotában láthatók Franz Anton Maulbertsch osztrák festő művei. Hol mennyezetképeken, hol oltárképeken elevenednek meg keze nyomán bibliai jelenetek. Ki volt ő, miért nevezhetjük a kor legkiválóbb festői egyikének? Erről beszélgettünk Tarr György restaurátorral, aki az elmúlt években már többször is dolgozott egyházmegyénkben különböző templomok megújításán, köztük több Maulbertsch-képen is.

Az idén emlékezünk meg Franz Anton Maulbertsch születésének 300. évfordulójáról. Egy cikkben így méltatták: a közép-európai barokk művészet legjelentősebb, eredeti tehetségű egyénisége. Ezzel egyetért?

Vitathatatlan tény, miszerint Maulbertsch a XVIII. századi közép-európai festészet legnagyobb alakja. Alkotásai előremutatóak, az expresszionisták előfutárjuknak tekintették. Erről Oskar Kokoschka egyértelműen nyilatkozik. Úgy fogalmaz: „művészi irányzatuk jelentős előfutára”.

Apja is ismert barokk festőművész volt. Ez a XVIII. században kb. azt is jelentette, hogy Franz Anton számára sem volt válsztás, hogy mivel is fog foglalkozni? Nyilván volt tehetsége a rajzoláshoz.

Az elmúlt korokra általánosságban jellemző, hogy a fiúk apjuk mesterségét folytatták – több-kevesebb sikerrel. Maulbertsch esetében az előbbi igaz, hiszen ő jelentősen túllépett édesapján, aki a helyi középszernél nem volt kiemelkedőbb festő.

Bécsben tanult, és az Akadémia tagja is lett. Mi jellemző a stílusára? Vannak olyan szín- vagy formai megoldásai, amelyek azonosítják őt a restaurátorok számára?

Maulbertsch 1739-ben Peter von Roy festőnél „kosztos inasként” kezdte meg akadémiai tanulmányait. Ez a Fisher von Erlach nevével jelzett korszak a bécsi Hoch Barock ideje. Az akkori rektor, Jakob Schuppen klasszikus akadémikusságát fokozatosan bontja fel Paul Troger, az Itáliából visszatérő tiroli zseni, akinek festői módusa rendkívüli hatást gyakorolt a fiatal festőgenerációra. Maulbertsch még nála is forradalmibbnak volt mondható, ezáltal folyamatos volt a későbbiek során a feszültség az Akadémiával.

Ahogy haladt előre a korban, megismert más festőket is, változott, finomodott a stílusa?

Tudomásom szerint Maulbertsch nem járt Itáliában, de az ottani alkotók „expresszivitását” átvette – Piazzetta, Solimena, Pittoni, Ricci – nagy hatással voltak munkásságára. Említenem kell a rubensi befolyást, akinek metszetei bejárták az akkori művelt világ országait. Paul Troger 1742-től tanított az Akadémián, ezáltal Maulbertsch szoros kapcsolatba kerülhetett művészetével.

Mi úgy ismerjük őt, mint aki templomokat, kolostorokat, püspöki palotákat festett. Akkoriban ez volt a csúcs? Mitől volt népszerű?

A kortárs mecénások felismerték alkotásainak felsőbbrendűségét, ugyanakkor személyiségének pozitív tulajdonságai is befolyásolták a megrendelői döntéseket. Főrangú személyektől léteznek írásos emlékeink Maulbertsch személyiségét méltatva.

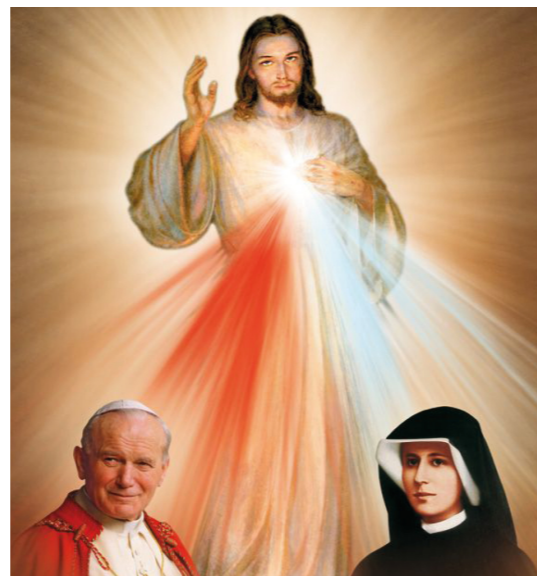
**SZENT II. JÁNOS PÁL PÁPA VÉREREKLYÉJÉT
ÉS SZENT FAUSZTINA NŐVÉR CSONTEREKLYÉJÉT
HELYEZIK EL A SZÉKESEGYHÁZBAN**

az Isteni Irgalmasság vasárnapjának előestéjén
2024. április 6-án, szombaton este 6 órakor.

A szentmisét celebrálja Dr. Székely János megyéspüspök.

A szentmise előtt fél 6-tól az irgalmasság rózsafüzérét imádkozzák!

Kérjük közösen ezen az estén Isten irgalmát,
valamint Szent II. János Pál és Szent Fausztina közbenjárását
közösségeinkért, családtagjainkért!

Az nem titok, hogy már több alkalommal is készítettünk interjút. Többször is hallottam Öntől Maulbertsch-csel kapcsolatban az „al fresco” kifejezést. Áruljuk el az olvasóknak, hogy ez mit jelent, mert talán segít más megvilágításba helyezni egy-egy művészi alkotást.

A korszak a monumentális falfestészet időszeke. Akkor már évszázadok óta alkalmazták a freskófestészetet, mint időtálló technikát, amelynek gyökerei az ókorba nyúltak vissza. A folyamat lényege: a kőműves által felhordott friss, mészdús vakolatra a festő azonnal kezdi a munkálatokat. Az idő sürget, a száradás hamarosan bekövetkezik, melynek során a nedvesség távozik a vakolatból, amely fokozatosan karbonátosodik, kialakul a mészpáncél. A „kövült” réteg biztosítja az időtállóságot – ez a freskófestés technikája: kész művet alkotni a száradás bekövetkezése előtt.

Az is többször elmondta, pl. a Püspöki Palota Dísztermének mennyezetképei kapcsán, hogy Maulbertsch nem rajzolt a falra vázlatot.

Maulbertsch hihetetlen képességeinek és rutinjának köszönhetően nem illesztett rajzi kartonokat a felületre, ellentétben több festőtársával. Űn. „alla prima” megoldással dolgozott. Tehát nem rajzolt, hanem rögtön festett. Az Akadémián nagy hangsúlyt fektettek a monumentális festészet gyakorlati kivitelezésének elsajátítására. Ennek jelentős szegmensét képezte a pontos kompozíciós tevékenység, a hiteles ikonográfiai ábrázolás.

A színeket mivel keverték?

A falfestészet állandó kötőanyaga a többször szűrt mésztej, amelybe porfesték formájában mészálló pigmenteket keverték.

Maulbertschnek is volt stábja?

Név szerint ismerjük festőnk szombathelyi munkatársait, akik vélhetően önálló alkotóként vettek részt a feladatok megoldásában. Martin Michl és Johan Meidinger, ugyanakkor az építészeti dekorációt August Rummel készítette.

Szily János – többek között – két kiváló szakembert fogadott fel a szombathelyi munkálatokhoz: Hefele Menyhértet és Franz Anton Maulbertschet. Szombathely azért akkor sem volt a világ közepe, hogyan sikerült mégis két ilyen kiváló szakembert ide csábítani? Szily karizmája, a munka eszmei-szakmai értéke, a megbízható mecénás miatt vállalták el a meghívást?

Ebben az esetben hangsúlyozottan fontos a korszak pontos ismerete. Ez II. József uralkodásának ideje: a Katolikus Egyház megtörése, mindenféle befolyásának megszüntetése a hatalmi eszközök által. A császár oszlat, bontat, kilakoltat. Az Egyház a pusztá fennmaradásáért küzd, nemhogy új épületeket és műalkotásokat hozzon létre. A Magyar Korona területein ez a folyamat lelassul a magyar főpapság ellenállásának és kitartásának köszönhetően, amely mozgalom vezéralakja Szily János szombathelyi püspök. A két említett művész bizonyára boldogan vállalta a nagyszabású feladatok megoldását, amelyben nyilván közrejátszott a tervezett művek magas fokú kvalitása is. Biztosan tudjuk, hogy Maulbertsch örömeiben boldogan csókolt a szerződést, amelyet Eszterházy püspökkel kötött a pápai templomra vonatkozólag.

Szily mennyire szólt bele a munkába?

A XVIII. században még nem beszélhetünk a mai értelemben vett alkotóművészetről. Jelenlegi fogalmaink szerint az akkori alkotók „alkalmazott művész” kategóriába sorolhatók. Minden értelemben konkrét feladatokat oldottak meg a mindenkori megrendelő nagyon is határozott elképzelései alapján.

Esetünkben a téma – az Isteni Gondviselés, Savaria történeti képei, az „Evangélium fénye”, az Egyház diadala – nagyon is átgondolt ikonográfiai program. Ehhez csak Szily püspök adhatott – mai szóval – instrukciókat a kivitelezésre. Aggodalomra ad okot és sajnálatos, miszerint a „legújabb kutatások” az ábrázolást teljesen félreértelmezték, a „Földrészek Európa előtti hódolatának” témáját látják bele az ábrázolásba. Elképzelhetetlen, hogy a rendkívül konzervatív Szily János az akkor már erősen liberalizálódó (szabadkőművesség, enciklopédisták) Európa dicsőítését képzelel el díszterme falaira. Szily püspök élete nagy részében II. József Katolikus Egyház elleni tevékenységét próbálta mérsékelni. Ezért ezt a csúsztatást teljesen hibásnak tartom.

Vannak ismereteink Maulbertsch munkamódszereiről? Azt tudjuk, hogy pl. az ikonfestők imádkoznak és böjtölnek, buzgóbban olvassák a Szentírást, amikor az ikonokat készítik.

Mint gyakorló templomfestő, hitelesen állíthatom, hogy a monumentális falképfestészet nagyon komoly szellemi és fizikai igénybevétel. Maulbertsch korában ez a nehézségi fok hatványozottan növekedett – gondoljunk az állványozás, a mozgatás, illetve a világítás problémáira.

Ön mindig elismeréssel beszél Maulbertschről. Mi az, ami az Ön számára ennyire rendkívüli művésszé teszi?

Maulbertsch a legkedvesebb festőm, talán Rubens vetélkedhet vele az én világomban. Gyerekként láttam 1974-ben a Garas Klára által rendezett retrospektív kiállítást – címe Maulbertsch 250 volt – a Szépművészeti Múzeumban. Ott szerettem bele a XVIII. századi magyar festészetbe, és az elmúlt ötven év alatt ez az érzelmi intenzitás nem mérséklődött, inkább növekedett.

Hiszek a csodákban

2024 januárjában Tömő János, a Lélek Fesztivál főszervezője blogot indított, ahol a Pünkösddel kapcsolatos gondolatokat oszt meg, hogy jobban megértsük, átéljük ezt az ünnepet, így a Lélek Fesztivál is elérje célját és a Szentlélektől kapott kegyelmekkel tanúságot tudjunk tenni a feltámadt Krisztusról. Havilapunkban közöljük az itt megjelent írásokat. Egyben bátorítunk mindenkit, hogy vegyen részt a 2024. június 7-8. között Szombathelyen megrendezésre kerülő eseményen.

A pünkösdi és karizmatikus irányzatok jellemzői közé tartozik a Szentlélek különös megtapasztalása (az úgynevezett „Szentlélek-kereszttség”), a dicsőítő imaforma és az Úrtól kapott öröm erős külső kifejezése az imában (kéz felemelése, éneklés, hangos ima), az innovatív zenei irányzatok kialakulása a dicsőítés segítésére, illetve a rendkívüli karizmák (különösen a nyelvek adománya, vagyis glosszológia és a prófétálás) használata. Jellemző a bázisközösségekbe szerveződés, illetve (utcai) evangelizáció, az etikus életvezetés és a komolyan elkötelezett keresztény élet. Látva ezeket a megéléseket, sokak véleményével ellentétben nem hinném, hogy a Lélek rendkívüli adományait csak az első századok missziós sikerei érdekében kapta meg az egyház.

Ezt régen Órigenész (184-254) és Aranyszájú Szent János (347-407) állították. Mindig is léteztek az úgynevezett cessacionista nézetek, melyek képviselői úgy vélik, hogy az olyan ajándékok, mint a nyelveken szólás, a gyógyítás vagy más rendkívüli karizmák megszűntek az apostoli kor lezárultával. (A cessatio latin kifejezés felfüggesztést, elmaradást jelent.) Így vélekedett például Kálvin János (1509-1564) is, aki arról ír, hogy jóllehet Isten ma is képes csodákat tenni, napjainkban már ilyesmi nem fordul elő, mert azokra csak az első generációk missziójának igazolása végett volt szükség. Természetesen mindenkinek szíve joga, hogy Isten rendkívüli adományairól így gondolkodjon. Ezen adományok kapcsán mindig szem előtt kell tartanunk Pál apostolnak a Korintusiakhoz írt első levelében megfogalmazott útmutatását is, miszerint a szeretet a rendkívüli adományoknál összehasonlíthatatlanul fontosabb.

A saját meggyőződésem és tapasztalatom alapján azonban azt javaslom, hogy merjünk egy-egy pillanatra belegondolni abba, hogy a csoda ma is lehet realitás. Isten ugyanaz tegnap, ma és mindörökké. Ha a hitünkben nincs erő, ha Jézus csupán egy passzus marad egy katekizmusban, vagy ha múltbeli relikviákat tanulmányozunk csak, amikor keresztények leszünk, akkor talán hiányzik valami.

A csodáról beszélve Istennek arra a szabadságra gondolok, amely megmutatkozott például akkor, amikor Kornéliuszra és háza népére kiáradt a Szentlélek (vö. ApCsel 11,44-48). Valahogy minden racionális várakozást meghaladva cselekedett ugyanis, nem törődve azzal, hogy az első keresztények várakozása az volt, hogy a nem zsidó származású pogányok nem részesülhetnek a Szentlélek ajándékában. Isten akkor szabadon cselekedett. És úgy hiszem, hogy később, akár napjainkban is, meg kell engednünk Neki, hogy ezzel a szuverenitással cselekedjen, ha Ő úgy akar. Nem a csodák mellett érvelek. Hanem Isten hatalma és szuverenitása mellett. Ha a Jézus története igaz, és Ő tényleg az, akinek hisszük, akkor körülöttünk ma is nagy dolgoknak kell történnie.

Isten rendkívüli működésének tanúi azonban legtöbbször nem is érveket sorakoztattak fel, amikor sajátos tapasztalataik gyökereit keresték, hanem egyszerűen megélték valamit, ami erőteljes és hiteles volt.

Gájer László

Fogadj örökbe egy papot!

A Szombathelyi Egyházmegyében 2022 decemberében hívői kezdeményezésre közös imába kezdtünk papjainkért. Az imában való elköteleződés egy évre szólt. 2024-ben is szeretnénk folytatni az imádságot, ezért 2023. december 16-án, Boldog Brenner János egyházmegyei ünnepén újraindítottuk kezdeményezésünket.

A kezdeményezéshez később is tudnak csatlakozni mindazok, akik szívesen vállalják, hogy egy éven át mindennap imádkoznak papjainkért.

A Pasztorális Iroda fogadja a jelentkezőket, akiknek postai úton juttatjuk el a véletlenszerűen kiválasztott atya nevét, akit a következő évre imáikba ajánlunk.

További információ és jelentkezés a Pasztorális Iroda elérhetőségein:

pasztoralis@martinus.hu; 94/513-198; Szombathelyi Egyházmegye 9701 Szombathely, Pf. 41.

2024. május 1.
Pusztacsatár

Egyházmegyei Zarándoklat

Program:

- 9.15 A gyalogos zarándoklat indulása Ozmánbükrről
Pusztacsatára Dr. Székely János püspök vezetésével
- 10.30 Ráhangelődés
- 11.00 Szentmise
- 12.30 Ebédszünet
- 13.15-től választható fakultációk:
- 13.15 Öröm útja
- 13.15 Egyéni imádság a kápolnában
- 13.30 Szentségimádás a szabadtéri oltárnál
- 15.00 Májusi litánia
- 15.30 Hazaindulás

JELENTKEZÉS:
2024. április 10-ig
a Plébániákon

SZOMBATHELYI
EGYHÁZMEGYE

Kórházlelkészek elérhetőségei:

Szombathely - Orsos Zoltán
+36 30 619 5474

Zalaegerszeg - Horváth István Sándor
+36 30 211 9359

Martinus
www.martinus.hu
a Szombathelyi Egyházmegye havilapja

Főszerkesztő: Molnár Péter • **Szerkesztők:** Fábíán Tamás, Dr. Kürnyek Róbert, Molnár Péter, Nagy Dóra, Pálinger Réka, Rónainé Magyar Krisztina
Kiadó: Martinus Könyv-és Folyóirat Kiadó (9700 Szombathely, Berzsényi Dániel tér 3.)
Telefon: 94/513-191 • **E-mail:** info@martinuskiado.hu • **Internet:** www.martinuskiado.hu
Felelős kiadó: Dr. Perger Gyula
Nyomdai kivitelezés: Yeloprint Kft. • **ISSN 2060-145X**
Az újságban megtalálható cikkek a forrás megjelölésével szabadon felhasználhatók.